

opusdei.org

Ad Sanctum Ioseph Sponsum Beatæ Mariæ Vírginis [Preces]

Święty Josemaría układając Preces Opus Dei zaczerpnął z bogatego dziedzictwa rytury rzymskiego. Niniejszy artykuł to fragment tekstu autorstwa J. Rego analizującego procesu powstawania Preces.

25-10-2023

**Ad Sanctum Ioseph Sponsum
Beatæ Mariæ Vírginis**

**Fecit te Deus quasi Patrem Regis, et
dóminum universæ domus eius:
ora pro nobis.**

Do św. Józefa, Oblubieńca
Najświętszej Maryi Panny.

Uczył Cię Bóg jakby Ojcem Króla i
panem całego jego domu: módl się za
nami.

Uderzające jest umiejscowienie tego
wezwania. W historii litanii do
świętych inwokacja do św. Józefa
była zwykle pomijana aż do XVIII
wieku^[1]. W rzeczywistości litanie
Breviarium Romanum (1568) nie
zawierają żadnej inwokacji do
świętego Józefa^[2]. Nie pojawia się
ona również w kopiach z 1697 i 1719
roku. Choć w 1726 r. Benedykt
XIII nakazał wprowadzenie jego
imienia do litanii do świętych,
dopiero reforma z 1757 r.
promowana przez Benedykta XIV
oficjalnie włączyła imię świętego
Józefa do litanii brewiarza

rzymskiego^[3]. Od tego momentu kolejność wezwań była następująca: Trójca Święta, Maryja, archaniołowie i aniołowie, święty Jan Chrzciciel, święty Józef, wszyscy patriarchowie i prorocy, dwunastu apostołów. Tę samą kolejność święty Josemaria mógł znaleźć w Breviarium Romanum z 1929 roku^[4].

Tym niemniej, w Preces Dzieła Escrivá z wyprzedzeniem swoich czasów wprowadził wezwanie do świętego Józefa, umieszczając je bezpośrednio po wezwaniu do Najświętszej Maryi Panny. Nie był pierwszym, który to uczynił. Od końca XIX wieku coraz częściej pojawiały się prośby do Świętej Kongregacji Obrzędów, aby wezwanie do świętego Józefa następowało po wezwaniu do Maryi, zarówno w Kanonie Rzymskim, jak i w litaniach^[5]. W ten sposób chciano podkreślić jego wyższą godność w stosunku do aniołów i innych

świętych. Kongregacja była jednak niechętna takim zmianom, gdyż propozycje te postrzegano jako nowość w stosunku do tradycji liturgicznych. Włączenie imienia świętego Józefa obok imienia Maryi do Kanonu Rzymskiego przez Jana XXIII w 1962 roku było długo oczekiwaną innowacją. Aktualnie, w litaniach do świętych zatwierdzonych w 1969 roku, święty Józef ma pierwszeństwo przed świętym Janem Chrzcicielem, będąc jednak włączonym do tej samej grupy patriarchów i proroków, która następuje po wezwaniach Trójcy Świętej, Maryi i aniołów. W ten sposób przeważała chronologiczna interpretacja historii zbawienia nad tą, która interpretuje związek Józefa i Maryi jako jedną tajemnicę nierozzerwalnie związaną z pełnią czasu, czyli z Chrystusem (por. Ga 4, 4).

Opcja w *Preces Opus Dei* wydaje się zmierzać w tym drugim kierunku. W *prosphonesis* wezwania, element kwalifikująco-anamnetyczny odnosi się do statusu Józefa jako *męża* Maryi. Kiedy Jezus wkracza w życie Maryi, była ona już zaręczona z Józefem. W ten sposób Pismo Święte podkreśla, że macierzyństwo Maryi było poprzedzone jej związkiem małżeńskim. Dlatego też wszystko, co miało się wydarzyć w duszy i ciele Maryi, miało bezpośredni wpływ na Jej relację z Józefem. To głębokie wzajemne powiązanie tajemnicy dwojga małżonków zostało teologicznie pogłębione i rozpowszechnione wśród chrześcijan w czasach nowożytnych. Uznanie Józefa za męża Maryi jest charakterystyczne, choć nie jedyne, dla liturgii, co widać w historii martyrologium począwszy od VIII wieku^[6]. Escrivá zetknął się z tą odnową kultu Świętego Patriarchy

już w bardzo młodym wieku, w czym pomogło mu środowisko rodzinne^[7].

Anaklesis wezwania zajmuje początek krótkiego responsorium drugiego czytania biblijnego z *Matutino* z uroczystości „*Patrocinii St. Joseph Confessoris Sponsi B.M.V.*”: *Fecit me Deus quasi patrem regis, et dñm univérscæ domus ejus: *Exaltavit me, ut salvos fáceret multos pópulos, allelúja*^[8]. Pierwsza część responsorium, od *fecit me* do *domus ejus*, znajduje się również w krótkim responsorium trzeciego czytania z *Matutino* z 19 marca, uroczystości Świętego Józefa. Nie można jednak wykluczyć, że sformułowanie anaklezy wywodzi się również z literatury pobożnościowej poświęconej świętemu Józefowi, która, podobnie jak w *Preces Opus Dei*, modyfikuje tekst, przekształcając pierwszą osobę liczby pojedynczej (*Fecit me*) w drugą osobę liczby pojedynczej (*Fecit te*)^[9].

Tekst *anaklesis* opiera się na Rdz 45, 8 (Vg): *Non vestro consilio, sed Dei voluntate huc missus sum: qui fecit me quasi patrem Pharaonis, et dominum universæ domus ejus, ac principem in omni terra ægypti.*

Czytanie liturgiczne dostosowuje tekst, aby ułatwić czytanie w kluczu Nowego Testamentu (*patrem Pharaonis / patrem regis*)^[10].

Określenie Józefa jako ojca króla nawiązuje do obrazu królewskości Chrystusa obecnego w wezwaniu *Ad Jesum Christum Regem*.

W swoich kazaniach Escrivá odwoływał się do tego tekstu, aby zachęcić do zaufania Temu, którego tradycja, zwłaszcza od czasów świętej Teresy od Jezusa (1515-1582), uważała za patrona życia wewnętrznego. W ten sposób, 8 kwietnia 1937 r., po odprawieniu Eucharystii w korytarzu poselstwa Hondurasu, gdzie się ukrywał z powodu wojny, zachęcał obecnych:

„rozmawiajcie ze świętym Józefem, Mistrzem życia wewnętrznego. Odnówcie postanowienia, które sformułowaliście na całe wasze życie, a przede wszystkim na dziś. Powtarzajcie modlitwę skierowaną do niego przez Kościół: *Fecit te Deus quasi Patrem Regis, et dominum universæ domus eius: ora pro nobis!*”^[11] ____.

Zobacz oryginał: JUAN REGO BÁRCENA, Las Preces del Opus Dei: comentario histórico-teológico (SetD 16, 2020, 231-304)

^[1] ____ W swojej monografii na temat litanii w okresie karolińskim Astrid Krüger wymienia 73 formuły, w których osoba świętego Józefa, w odróżnieniu od jego starotestamentowego imiennika, nigdy nie jest wspomniana, por.

Krüger, *Litanei-Handschriften der Karolingerzeit*. Zob. także Nigel J. Morgan (red.), *English monastic litanies of the saints after 1100*, t. I-II, London, Boydell Press, 2012-2013.

[2] Por. BR 1568, nry 6774-6789, str. 1025-1028.

[3] *Breviarium Romanum, ex decreto sacrosancti Concilii Tridentini restitutum, S. Pii V. Pont. Max. jussu editum et Clementis VIII et Urbani VIII auctoritate detectum, novis Officiis ex Indulto Apostolico huc usque concessis auctum*, Antuerpiæ, Ex architypographia Plantiniana 1757, str. CCIII

[4] BR 1929, Pars Hiemalis, str. [338].

[5] Na przykład w 1897 r. królowa Hiszpanii Izabela II napisała do Leona XIII, prosząc między innymi o włączenie imienia świętego Józefa do kanonu Mszy zaraz po imieniu Maryi Dziewicy, o włączenie jego imienia

do litanii świętych zaraz po imieniu Maryi, a także do Confiteor; ponadto poprosiła, aby raczył ogłosić jego kult, jeśli nie hiperdulii, to przynajmniej najwyższej dulii, por. ASV, SS 249 (1897) fas. 4, fol. 116-117 cytowany w Pedro Olea, *Un aspecto de la devoción josefina de León XIII: la fiesta de san José como fiesta de precepto*, "Estudios josefinos" 118 (2005), str. 204-232, 231. Inne podobne petycje dały początek *votum* teologów H.P. Saccheri, A. Marchesi i F.M. Cirino w latach 1869-71. Pomimo pozytywnego głosu Marchesi i Cirino, Kongregacja Obrzędów nie zgodziła się na te propozycje. Na temat rozwoju tego typu inicjatyw w XIX wieku por. José de Jesús María, *La liturgia josefina en el siglo XIX*, "Estudios Josefinos" 97-98 (1995), str. 343-351.

[6] Por. Manuel Garrido Bonaño, *San José en los calendarios y martirologios hasta el siglo XV*

inclusive, "Estudios josefinos" 49-50 (1971), str. 600-646.

[7] W 1909 r. Pius X promulgował Litanię do świętego Józefa, a w 1919 r. Benedykt XV zatwierdził Prefację o świętym Józefie do użytku we wszystkich Mszach świętych poświęconych temu świętemu. W 1921 roku ten sam papież włączył wezwanie *Niech będzie błogosławiony święty Józef, jej przeczysty oblubieniec* do uwielbienia Najświętszego Sakramentu. Pius XI dodał imię świętego Józefa do modlitw za zmarłych w 1922 roku.

[8] Święto Patronalne Świętego Józefa zostało rozszerzone na cały Kościół Rzymski przez Piusa IX w 1847 roku i zastąpione świętem Świętego Józefa Robotnika w 1955 roku przez Piusa XII. Na temat historii tego święta zob. Teófanos Egido, *Hace ciento cincuenta años: historia del ¿fracasado? Patrocinio de San José*,

"Estudios josefinos" 147 (2020), str. 31-86.

^[9] Na przykład druga część modlitwy *Ave, Joseph amabilis* brzmi: "Fecit te Deus quasi patrem regis et dominum universæ domus ejus: exaltavit te, ut salvos faceres multos, memento nostri hodie, respice in nos [...]". *Thesaurus sacerdotum oblatores cordis Jesu*, Saint-Quentin, Imprimerie A. Terrillon, 1891, nr 100.

^[10] Wyrażenie "*ojciec Faraona*" jest terminem technicznym odnoszącym się do współpracownika z najwyższym autorytetem. O możliwym pochodzeniu z egipskiego wyrażenia *it-ntr* (ojciec boga, tj. faraona), por. Gordon J. Wenham, *Word Biblical Commentary*, t. II, Genesis 16-50, Dallas, Word Books, 1994, str. 428. Wyrażenie pan całego swego domu może być hebrajskim odpowiednikiem wyrażenia *mr pr* (głowa pałacu), które odpowiadałoby

egipskiemu pojęciu wezyra lub
najwyższego urzędnika w rządzie,
tamże, str. 395.

^[11] Notatki z kazania, *La Comunión de los Santos* (8.04.1937), w AGP, Biblioteca, P12 (Crece para adentro), s. 33.

pdf | dokument generowany
automatycznie z [https://
dev.opusdei.org/pl-pl/article/ad-
sanctum-ioseph-sponsum-beatae-
mariae-virginis/](https://dev.opusdei.org/pl-pl/article/ad-sanctum-ioseph-sponsum-beatae-mariae-virginis/) (05-08-2025)